

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

« 12 » 01 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Медіаправо та інформаційна безпека
Змістовий модуль: Медіаполітика та інформаційна безпека

для студентів

спеціальності: 061 «Журналістика»
рівень вищої освіти: другий (магістерський)
освітньої програми: 061.00.04. Медіакомунікації
(заочна форма навчання)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 24/1/22
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)

« » 2022 р.

Київ – 2022

Розробники: Васьків М.С., доктор філологічних наук, професор кафедри журналістики і нових медіа

Викладачі: Васьків М.С., доктор філологічних наук, професор кафедри журналістики і нових медіа

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) журналістики та нових медіа

Протокол від «1» грудня 2021 року №6

Завідувач кафедри (голова циклової комісії) _____ І.В. Погребняк

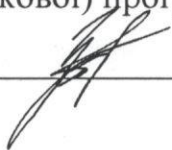

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи)

_____ . _____ 20 _____ р.

Гарант освітньої (професійної / наукової) програми

(керівник проектної групи) _____ (Н.І. Зражевська)

Робочу програму перевірено

_____ . _____ 20 _____ р.

Заступник директора Інституту журналістики _____ (О.І. Стадніченко)

Пролонговано:

на 20 ____ /20 ____ н.р. _____ (_____), “____” ____ 20 ____ р., протокол № ____

на 20 ____ /20 ____ н.р. _____ (_____), “____” ____ 20 ____ р., протокол № ____

на 20 ____ /20 ____ н.р. _____ (_____), “____” ____ 20 ____ р., протокол № ____

на 20 ____ /20 ____ н.р. _____ (_____), “____” ____ 20 ____ р., протокол № ____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
Медіаправо та інформаційна політика Змістовий модуль: Інформаційна політика і безпека	
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська
Курс	5
Семестр	10
Кількість змістових модулів з розподілом	3
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, в тому числі	90
Аудиторні	12
модульний контроль	
семестровий контроль	
самостійна робота	78
форма семестрового контролю	Іспит

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Інформаційна політика і безпека» покликаний формувати теоретичну базу магістра з медіакомунікацій, тому **метою** його вивчення є засвоєння студентами особливостей формування державної інформаційної політики та пов'язаних із цим питань охорони інформаційного простору України як чинника національної безпеки.

Головне **завдання** курсу полягає в тому, щоби сформувати уявлення про потреби і специфіку інформаційної політики і безпеки, її структуру, підготувати студента до свідомого творення і захисту українського інформаційного простору.

Завданнями курсу є:

ознайомити студентів із визначенням та класифікацією національної безпеки;

визначити поняття інформаційної безпеки як одного з видів національної безпеки;

- розглянути основні типи інформаційних загроз;
- окреслити основні модифікації інформаційних потоків (знищення інформації, зашумлення каналів великим обсягом побічної інформації, нав'язування інформації, дезінформування тощо);
- визначити роль держави як об'єкта забезпечення інформаційної безпеки;
- проаналізувати проблеми України, пов'язані з захистом українського національного інформаційного ринку (процеси глобалізації та інформаційна експансія з боку Росії);
- ознайомити студентів із законодавчо-нормативною базою забезпечення захисту інформації.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

У результаті вивчення курсу “Інформаційна політика і безпека”

студент знатиме:

- визначення основних понять курсу (інформаційна політика, інформаційний простір, національні інтереси, національна безпека, інформаційна безпека, інформаційні загрози, захист інформації тощо);
- види національної безпеки;
- законодавчі акти в галузі захисту інформації, орієнтуватися в роботі правоохоронних органів та судової системи в галузі захисту інформації.

Студент умітиме:

- аналізувати найтипівіші форми інформаційної експансії в Україну та орієнтуватися в способах протидії інформаційному вторгненню;
- розпізнавати маніпулятивні технології мас-медіа щодо їхнього впливу на громадську думку;
- використовувати свої знання у сфері захисту інформаційного простору України;
- протистояти інформаційним атакам, пропаганді, фейкам;
- творити власний інформпродукт (фрейми) для витіснення «недружнього» інформаційного продукту (фреймів).

У результаті вивчення курсу студенти набувають такі **компетентності**:

загальні: ЗК-4 – Здатність до управління – Уміти знаходити переконливі аргументи, вербальні і невербальні засоби впливу в дискусіях з колегами, партнерами, клієнтами для досягнення комунікаційної мети, створення сприятливого суспільного середовища, формування власного іміджу і визнання результатів своєї праці; вміти організовувати роботу у різних організаціях;

ФК-7 – Нести відповідальність за результати журналістської роботи (критична оцінка діяльності). Мати чітке уявлення про якість журналістського матеріалу; здатність до критичної оцінки власної роботи; здатність до сприйняття конструктивної критики власної роботи; здатність нести відповідальність рішення прийняті в ході журналістської діяльності; здатність нести відповідальність за результат журналістської діяльності (медіавпливи).

Програмні результати навчання:

ПРН-3 На основі знання про особливості середовища діяльності:

— переконливо відстоювати власну професійну позицію, дослуховуватися і враховувати аргументи партнерів у спілкуванні, знаходити оптимальні рішення відповідно до професійних вимог, ділових ситуацій та інтересів учасників;

— уникати ситуацій, конфліктів, що можуть нашкодити професійній репутації та інтересам справи;

— раціонально діяти в конфліктних ситуаціях, шукаючи компромісів на основі професійних принципів і взаємної ділової вигоди;

ПРН-8 Здійснювати професійну діяльність в межах існуючого медіа законодавства; здатність очолити процес медіавиробництва, розуміти інформаційні потреби аудиторії, прогнозувати вплив результату журналістської діяльності, нейтралізувати негативні наслідки, пропагувати демократичні цінності та загалом працювати на розвиток українського соціуму;

ПРН-16 На основі здобутих знань вміти аналізувати різні види медійних продуктів, фігурувати в консультативній, експертній та інших ролях.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторні					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Модуль I. Основи державної та інформаційної безпеки							
Тема 1. Національно-державна безпека	23	2	2				19
Тема 2. Міжнародні й національні засади інформаційної політики й безпеки	21	2					19
Разом	44	4	2				38
Модуль II. Власний інформаційний простір							
Тема 3. Формування і захист власного інформаційного простору	24	2	2				20
Разом	24	2	2				20
Модуль III. Проблеми і перспективи захисту інформпростору							
Тема 4. Загальносвітові й національні проблеми інформаційної політики й безпеки	22	2					20
Разом	22	2					20
Усього	90	8	4				78

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ І.

ОСНОВИ ДЕРЖАВНОЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Лекція 1. Національно-державна безпека

Поняття національної ідеї, його сутність і наповнення. Система захисту національно-державної безпеки. Загрози українській національній безпеці як наслідок розпаду СРСР. Постколоніальні недоліки будівництва держави й інформаційної політики. Односторонній вплив Росії на українську політику, економіку, інформаційний простір тощо. Проблема формування самостійної політики у різних сферах, зокрема й інформаційній.

Література основна: 6, 8, 11.

Література додаткова: 2, 3, 6, 8.

Семінар 1. Основи національної безпеки держави

Література основна: 5, 6, 8, 11.

Література додаткова: 2, 15.

Лекція 2. Міжнародні й національні засади інформаційної політики й безпеки

Поняття інформаційної політики на різних рівнях буття держави і суспільства. Провідна роль органів влади в інформполітиці. Іманентні негативи і позитиви. Інформаційна безпека держави, фізичних і юридичних осіб як основа інформполітики. Захист прав і свобод громадянина в інформаційній сфері. Інформаційні обов'язки громадян. Право спільнот на отримання інформації й ведення інформдіяльності. Свобода слова і свобода друку, їх юридичне і фактичне забезпечення. Державна інформаційна безпека, її складники. Законодавство. Інформаційний суверенітет. Творення власних «правильних» текстів.

Література основна: 5, 6, 8, 11.

Література додаткова: 2, 15.

МОДУЛЬ ІІ.

ВЛАСНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР

Лекція 3. Формування і захист власного інформаційного простору

Поняття інформаційного простору. Матеріально-технічне забезпечення цілісності власного інформпростору. Фінансове забезпечення функціонування інформпростору. Формування власного інформаційного простору, його контенту, інформпотоків. Зовнішні та внутрішні інформаційні інтервенції. Прозорість і всебічність інформування громадян - основа

непорушності інформпростору держави.

Література основна: 5, 6, 8, 11.

Література додаткова: 2, 15.

Семінар 2. «Доктрина інформаційної безпеки України»

Література основна: 5, 6, 8, 11.

Література додаткова: 2, 15.

МОДУЛЬ III.

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ЗАХИСТУ ІНФОРМПРОСТОРУ

Лекція 4. Загальносвітові й національні проблеми інформаційної політики й безпеки

Забезпечення власних прав та інтересів і повага до прав й інтересів країн-партнерів. Інформаційна війна. Інформаційний тероризм. Потреба активації міжособистісних зв'язків. Проблема гейткіперів, нав'язування порядку денного. Інформаційні скандали, приводи як форми відволікання від важливих суспільних питань і завдань. Небезпека зрощення влади й мас-медійних органів, їх олігархізація. Відстоювання й утвердження національного мовного й культурного простору. Нав'язування «чужих» фреймів і протидія через творення власних фреймів. Нове розуміння справедливого суспільства й апеляція до нього. Утримання потрібної точки зору на події. Соціальна комунікація як спосіб опанування більшої частини меншості. Нові мас-медіа. Приватність спілкування у соцмережах sv варіант вразливості державної безпеки.

Література основна: 5, 6, 8, 11.

Література додаткова: 2, 15.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень, студентів

Вид діяльності Студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		Кількість одиниць	Максимальна к-ть балів	Кількість одиниць	Максимальна к-ть балів	Кількість одиниць	Максимальна к-ть балів
Відвідування лекцій	1	2	2	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1		
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10		
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	1	5	1	5
Разом:			23		17		6
Максимальна кількість балів	46						
Розрахунок коефіцієнта	$46/60=0,77$						

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання МОДУЛЬ I.

ОСНОВИ ДЕРЖАВНОЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Підготувати доповідь на тему: Основні поняття інформаційної війни: історія і сучасність – 5 б.

Підготувати доповідь на тему: Основні поняття та форми психологічної війни – 5 б.

МОДУЛЬ II.

ВЛАСНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР

Підготувати доповідь на тему: Дезінформування як особливий прийом психологічної війни – 5 б.

МОДУЛЬ III.

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ЗАХИСТУ ІНФОРМПРОСТОРУ

Підготувати доповідь на тему: Патогенний текст як загроза інформаційно-психологічній безпеці – 5 б.

Критерії оцінювання самостійної роботи

- відповідність змісту;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- доказовість і логічність викладу;
- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

Шкала оцінювання

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

6.4. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Розкрити поняття національної ідеї, його сутність і наповнення.
2. Охарактеризувати систему захисту національно-державної безпеки.
3. Назвати загрози українській національній безпеці.
4. Проаналізувати постколоніальні недоліки будівництва держави й інформаційної політики.
5. Охарактеризувати односторонній вплив Росії на українську політику та інформаційний простір тощо.
6. Проаналізувати проблему формування самостійної інформаційної політики.
7. Розкрити поняття інформаційної політики на різних рівнях буття суспільства.
8. Охарактеризувати роль органів влади в інформполітиці.
9. Проаналізувати інформаційну безпеку держави, фізичних і юридичних осіб.
10. Назвати інформаційні обов'язки громадян.
11. Проаналізувати право спільнот на отримання інформації й ведення інформдії.
12. Розкрити поняття «свобода слова і свобода друку», проаналізувати їх юридичне і фактичне забезпечення.
13. Назвати складники державної інформаційної безпеки.
14. Дати визначення поняттю «інформаційний суверенітет».
15. Проаналізувати теорію менеджменту терору (у США і в Україні).
16. Дати визначення поняттю «інформаційний простір».
17. Проаналізувати матеріально-технічне забезпечення цілісності інформпростору.
18. Проаналізувати фінансове забезпечення функціонування інформпростору.
19. Назвати зовнішні та внутрішні інформаційні інтервенції.
20. Дати визначення поняттю «інформаційна війна».
21. Дати визначення поняттю «інформаційний тероризм».
22. Охарактеризувати інформаційні диверсії.
23. Дати визначення поняттю «гібридна війна».
24. Охарактеризувати інформаційну політику держави й системи ОМІ у суспільно-політичній сфері.
25. Проаналізувати потреби активації міжособистісних зв'язків.
26. Проаналізувати законодавче і практичне забезпечення інформаційних прав громадян.

27. Проаналізувати законодавче і практичне забезпечення інформаційних прев мас-медіа.
28. Проаналізувати інформаційну політику і безпеку в економічній, культурній сферах.
29. Охарактеризувати проблему гейткіперів, нав'язування порядку денного.
30. Розкрити суть інформаційних скандалів, приводів як форм відволікання від суспільних питань і завдань.
31. Пояснити потребу постійної пильності й боротьби за об'єктивність і неупередженість журналістики.
32. Пояснити потребу відстоювання й утвердження національного мовного простору.
33. Охарактеризувати агентів впливу і текстів впливу.
34. Охарактеризувати комунікацію влади і суспільства.
35. Розкрити значення нових мас-медіа.
36. Проаналізувати причини і передумови прийняття «Стратегії національної безпеки України».
37. Назвати основні напрями формування і зміцнення системи безпеки (за «Стратегією національної безпеки України»).

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 90 год., з них: лекційні - 8 год., семінарські – 4 год., самостійна робота - 78 год.

Тиждень	I	II	III	IV	
Модулі	Модуль I Основи державної та інформаційної безпеки		Модуль II. Власний інформаційний простір		Модуль III. Проблеми і перспективи захисту інформпростору
Лекції		1,2	3,4	5	
Дати					
Теми лекцій	Національно-державна безпека - 16.	Міжнародні й національні засади інформаційної політики й безпеки - 16.	Формування і захист власного інформаційного простору - 16.		Загальносвітові й національні проблеми інформаційної політики й безпеки – 1 б.
Теми семінарських занять	Основи національної безпеки держави - 11 б.	Доктрина інформаційної безпеки України - 11 б.			
Самостійна робота	5 б.	5 б.	5 б.		5 б.
Підсумковий контроль	Іспит (комплексний) 40 балів				

Рекомендовані джерела

Основні

1. Карпенко В. Основи професійної комунікації - К. : Нора-прінт, 2002. - 348 с.
2. Кормич Б. Інформаційна безпека: організаційно-правові основи : [навч. посіб.] / Кормич Б. - К. : Кондор, 2004. 384 с.
3. Литвиненко В. Інформаційна безпека Європи. К., 1999.
4. Почепцов Г. Сенси і війни: Україна і Росія в інформаційній і смисловій війні. - К. : ВД "Києво-Могилянська академія", 2016. - 316 с.
5. Харченко Л. Інформаційна безпека України. К. : Текст, 2004. - 136 с.

Додаткові

6. Гриценко О. Основи теорії міжнародної журналістики. К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2002. - 304 с.
7. Дубас О. Інформаційний розвиток сучасної України у світовому контексті. К. : Генеза, 2004. - 208 с.
8. Карпенко В. Антиукраїнські тенденції в українській державі. - К. : Акціонерне товариство «Київська книжка», 2001. - 112 с.
9. Карпенко В. Основи професійної комунікації. Нора-прінт, 2002. — 348 с.
10. Карпенко В. Як повернути Манкурту пам'ять. Акціонерне товариство „Київська книжкова фабрика”, 1997. – 432 с.
11. Кудрявцева С. Міжнародна інформація. - К. : Видавничий Дім „Слово”, 2005. - 400 с.
12. Лизанчук В. Завжди пам'ятай: Ти - Українець! - Львів : Мальва, 2001. - 680 с
13. Харченко Л. Інформаційна безпека України: Глосарій : Текст, 2004. - 136 с.
14. Мей К. Інформаційне суспільство. Скептичний погляд [пер. з англ.]. — К. : К.І.С., 2004. - 220 с.
15. Основи інформаційного права України / Павловський В., Гриценко В. та ін. К. : Знання, 2004. - 274 с.
16. Потятиник Б. Патогенний текст Львів : Місіонер, 1996. - 296 с.
17. Почепцов Г. Від покемонів до гібридних війн. Нові комунікативні технології ХХІ ст. К. : ВД "Києво-Могилянська академія", 2017. - 260 с.
18. Почепцов Г. Сучасні інформаційні війни. К. : ВД "Києво-Могилянська академія", 2015. - 497 с.
19. Почепцов Г. Токсичний інфопростір. Київ: Vivat, 2021. - 384 с.
20. Юдін О. Інформаційна безпека держави. Харків : Консул, 2005. —

576 с.

21. Яковенко Є. Інформаційна безпека. Львів : Львівська політехніка, 2019. – 580 с.